

คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมาย การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทาง และปรับปรุงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกด้าน ทุกระดับ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งกำหนดมาตรการให้หน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ เพื่อให้คนพิการมีรายได้ที่เพียงพอสำหรับ การดำรงชีวิต มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้จัดทำคู่มือฉบับนี้เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจและทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ ตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการได้อย่างถูกต้อง

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ

สารบัญ

สารสำคัญ

หน้า

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการ	4
2. วิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย	5
▶ การนับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน	5
▶ วิธีที่ 1 รับคนพิการเข้าทำงาน (มาตรา 33)	7
▶ วิธีที่ 2 การส่งเสริมอาชีพโดยการจัดให้มีสัมปทาน (มาตรา 35)	8
(1) การให้สัมปทาน	8
(2) การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ	9
(3) การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ	10
(4) การฝึกงาน	11
(5) การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก	12
(6) การจัดให้นับบริการล่ามภาษามือ	13
(7) การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ	14
3. วิธีการแจ้งการให้สิทธิและรับสิทธิ (มาตรา 35)	15
▶ หลักฐานการขึ้นทะเบียนขอรับสิทธิ ตามมาตรา 35	16
4. การยื่นรายงานผลการจ้างงานคนพิการ	17
▶ เอกสารที่ต้องใช้	17

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการ

1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 33 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ รับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

มาตรา 35 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น อาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

2) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับเข้าทำงานและจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554

3) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. วิธีการปฏิบัติ ตามกฎหมาย

..... การนับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน .....

1) จำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงาน

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนผู้ปฏิบัติงาน ที่มีใช้คนพิการทุก 100 คน ต้องรับคนพิการ 1 คน เศษเกิน 50 คน ต้องรับคนพิการเพิ่มอีก 1 คน (100 คน: 1 คน, 151 คน: 2 คน)

2) บทนิยาม คำว่า “หน่วยงานของรัฐ”

หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

คำว่า “ผู้ปฏิบัติงาน” หมายถึง จ้างราชการ พนักงานราชการ พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกชื่อ อย่างอื่นของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งปฏิบัติงานประจำในหน่วยงานของรัฐนั้น และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในต่างประเทศ และผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการลาโดยได้รับ เงินเดือนด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงลูกจ้าง ชั่วคราว หรือพนักงานจ้างเหมาที่ปฏิบัติงาน โดยมีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้าง

3) วิธีนับผู้ปฏิบัติงานให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานทุกวันที่ 1 ตุลาคมของแต่ละปี และให้นับโดยวิธี ดังต่อไปนี้

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานรวมกันเป็นกระทรวง ทั้งนี้เมื่อได้จำนวนคนพิการที่แต่ละกระทรวงจะต้องรับแล้วให้ปลัดกระทรวงดำเนินการจัดสรรให้หน่วยงานใดในสังกัดรับคนพิการเข้าทำงานโดยพิจารณาจากลักษณะงานที่คนพิการสามารถทำได้ตามความเหมาะสม

(2) ราชการส่วนท้องถิ่น ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(3) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละรัฐวิสาหกิจ

(4) หน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานอื่นของรัฐ

**เมื่อทราบจำนวนคนพิการที่ต้องจ้างแล้ว
ให้เลือกวิธีปฏิบัติ ได้ 2 วิธี มาตรา 33 และมาตรา 35
โดยสามารถทำวิธีเดียวหรือหลายวิธีรวมกันก็ได้**

▶ วิธีที่ 1

การรับคนพิการ เข้าทำงาน (มาตรา 33)

- ให้จ้างคนพิการเป็นผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประจำ (ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว)
- กรณีกระทรวงให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของกระทรวงเพื่อนำมาคิดอัตราส่วนคนพิการที่ต้องจ้าง และให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้จัดสรรให้หน่วยงานในสังกัดรับคนพิการเข้าทำงาน โดยจ้างตามวิธีที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือระเบียบของหน่วยงานนั้น ๆ
- กรณี อปท. รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์การหรือแต่ละหน่วยงานเพื่อนำมาคิดอัตราส่วนคนพิการที่ต้องจ้าง โดยจ้างตามวิธีที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานนั้น ๆ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. ณ วันที่ 1 ตุลาคมของแต่ละปี ให้หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งสำรวจผู้ปฏิบัติงานว่ามีกี่คนในจำนวนนี้เป็นผู้มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้วกี่คนเพื่อสรุปอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเพิ่มขึ้นหรือไม่
2. หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วน สามารถเลือกใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือใช้ 2 วิธี ตามมาตรา 33 หรือมาตรา 35 รวมกัน
3. แจ้งผลการปฏิบัติตามกฎหมายและรายงานผลการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 33 หรือมาตรา 35 ไปที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แจ้งรายงานผล ไปที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่หน่วยงานของรัฐตั้งอยู่

▶ วิธีที่ 2

การส่งเสริมอาชีพ โดยการจัดให้มีสัมปทาน (มาตรา 35)

หน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จ้างคนพิการตามมาตรา 33 อาจจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพในรูปแบบอื่น โดยวิธีการให้สัมปทานซึ่งมี 7 วิธี ดังต่อไปนี้

(1) การให้สัมปทาน

การให้สิทธิแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินในการประกอบอาชีพ

- ระยะเวลาสัญญาไม่น้อยกว่า 1 ปี
- มูลค่า/ปี/1 คน (ไม่ต้องกำหนดจำนวนมูลค่า

เพราะหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่ต้องเป็นไปตามความเหมาะสม)

ตัวอย่าง การให้สัมปทาน

- ให้สัมปทานตู้เครื่องดื่มอัตโนมัติ
- ให้สัมปทานพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1 ไร่ ให้แก่ผู้ดูแลคนพิการ
- ให้สัมปทานเครื่องถ่ายเอกสารเพื่อประกอบอาชีพ
- ให้สัมปทานพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม (ปลูกพืชยืนต้น)
- ให้สัมปทานตู้เติมเงินมือถืออัตโนมัติ
- ให้สัมปทานเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ
- ให้สัมปทานร้านขายอาหาร (สื่อขายของ) ในศูนย์อาหารของหน่วยงานให้คนพิการขายสินค้าและบริการ
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจัดสรรเวลาออกอากาศทางสถานีให้แก่คนพิการเพื่อทำการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และส่งเสริมโอกาสการสร้างงานคนพิการ หรือประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าของคนพิการ
- ให้สัมปทานคนพิการเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหน่วยงาน เป็นต้น

(2) การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ

การจัดสถานที่บริเวณหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกเพื่อให้คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ โดยยกเว้นค่าเช่า

- ระยะเวลาสัญญาไม่น้อยกว่า 1 ปี
- กรณีหน่วยงานของรัฐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจอนุญาตภายใต้เงื่อนไขให้ใช้อาคารหรือสถานที่ของหน่วยงานของรัฐที่ได้กำหนดไว้ โดยได้รับการยกเว้นค่าเช่าและค่าธรรมเนียมอื่น

ตัวอย่าง การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ

- สถานศึกษาจัดพื้นที่บริเวณโรงอาหารให้คนพิการดำเนินการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม
- หน่วยงานจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดบริการร้านนวดแผนไทย
- เทศบาลเมืองจัดพื้นที่บริเวณชายหาดให้คนพิการเปิดร้านขายอาหารและเครื่องดื่มให้กับนักท่องเที่ยว
- หน่วยงานเปิดให้มีโซนสินค้า/บริการของคนพิการ
- โรงเรียนรัฐบาลจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายเครื่องเขียนแก่นักเรียน
- โรงพยาบาลจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายและจัดดอกไม้
- จัดสรรพื้นที่ให้คนพิการขายสลากกินแบ่งรัฐบาล
- เปิดพื้นที่ในโซนศูนย์อาหาร/โรงอาหารให้คนพิการขายสินค้าและบริการ
- มหาวิทยาลัยของรัฐจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายหนังสือ
- จัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายของที่ระลึก
- จัดสรรพื้นที่ให้ผู้ดูแลคนพิการเปิดร้านเสริมสวย เป็นต้น

(3) การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ

การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือการจัดจ้างเหมาบริการจากคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ

กรณีหน่วยงานของรัฐ

1. กรณีหน่วยงานของรัฐก่อนดำเนินการในแต่ละปี ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกำหนดลักษณะงานที่เหมาะสมภายในองค์กร เพื่อมอบให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทำแทนได้ และจัดสรรงบประมาณตามวงเงินที่กำหนดแล้วให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานแห่งนั้นติดต่อกับผู้รับจ้างเป็นรายกรณีโดยตรงเพื่อเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างและคณะกรรมการตรวจรับการจัดจ้างตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นโดยวิธีกรณีพิเศษ

2. ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวงเงินตามสัญญาหรือข้อตกลงที่จะจ้างในแต่ละครั้ง โดยพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมตามลักษณะของงาน และจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงาน

3. หน่วยงานของรัฐอาจดำเนินการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ โดยดำเนินการภายในปีงบประมาณ และในกรณีที่มีข้อตกลงให้จ้างต่อเนื่อง ให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของแต่ละปี

- ระยะเวลาดำเนินการภายในปีงบประมาณ
- มูลค่า/ปี/ 1 คน (กำหนดวงเงินตามสัญญาหรือข้อตกลงตามความเหมาะสม)

ตัวอย่าง การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมา

- โรงพยาบาลของรัฐจ้างเหมาบริการผู้ดูแลคนพิการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บริการข้อมูลการดูแลสุขภาพสำหรับประชาชน
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาคนพิการทำงานในตำแหน่ง พนักงานรับโทรศัพท์
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาคนพิการในตำแหน่งธุรการ
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาบริการคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ดำเนินงานในโครงการของหน่วยงานนั้น ๆ
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาผู้ดูแลคนพิการทำงานในตำแหน่งแม่บ้าน เป็นต้น

(4) การฝึกงาน

การเพิ่มพูนความรู้ทักษะประสบการณ์หรือการถ่ายทอดวิทยาการหรือ เทคโนโลยีที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

- ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน และไม่น้อยกว่า 600 ชั่วโมง หรือตามที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นเห็นสมควรและมีการมอบวุฒิบัตรที่ออกโดยหน่วยงานที่รับฝึกงานแก่ผู้ผ่านการฝึกงานด้วย

- มูลค่าไม่น้อยกว่า (เช่น ปี 2564 มูลค่า 313 บาท x 365 วัน x 1 คน)

หน่วยงานของรัฐอาจจัดฝึกงานเองหรือจะสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานของรัฐอื่นหรือเอกชนเป็นผู้จัดฝึกงานแทนก็ได้ซึ่งต้องไม่ใช้การกิจตามปกติของหน่วยงานของรัฐ โดยหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกงาน เช่น ค่าสถานที่ ที่พัก วัสดุอุปกรณ์เอกสาร วิทยากร ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าอาหารแก่ผู้เข้ารับการฝึกงาน ทั้งนี้ การฝึกงานให้นำระเบียบว่าด้วยการฝึกอบรม ของส่วนราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่าง การฝึกงาน

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตร การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้คนพิการจำนวน 20 ราย
- กระทรวงสาธารณสุขจัดหลักสูตรการนวดสปาและนวดแผนไทยให้แก่คนพิการ
- มหาวิทยาลัยของรัฐจัดอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อประกอบอาชีพแก่คนพิการ
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดฝึกงานหลักสูตรมัคคุเทศก์ให้คนพิการ
- หน่วยงานของรัฐฝึกอาชีพหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง “เพาะเลี้ยงเห็ดฟางและเห็ดนางฟ้า”
- มหาวิทยาลัยฝึกอาชีพประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว
- หน่วยงานของรัฐฝึกอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์เบื้องต้นให้แก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ เป็นต้น

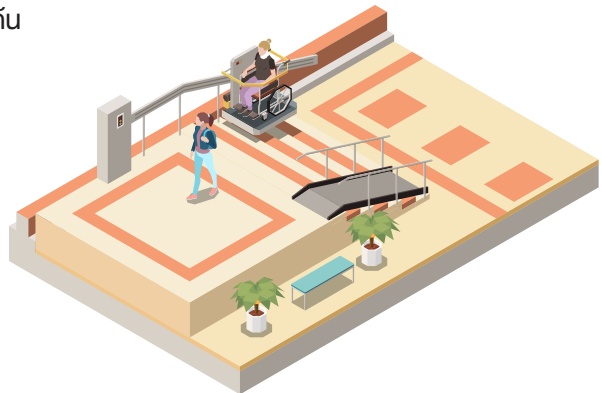
(5) การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดให้มีเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกซึ่งเคลื่อนที่หรือเคลื่อนย้ายได้เพื่อให้คนพิการเข้าถึงและโยนขึ้นในการประกอบอาชีพได้บนพื้นฐานของความต้อการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท

- ระยะเวลาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี
- มูลค่า/ปี/1 คน (พิจารณาวงเงินสำหรับการจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการตามความเหมาะสม)
- การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องมีลักษณะเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2555

ตัวอย่าง การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก

- ติดตั้งลิฟต์สำหรับคนพิการให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว
- จัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสสำหรับคนพิการทางการเห็น
- สร้างห้องน้ำสำหรับคนพิการให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว
- สร้างทางสัญจรให้แก่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว
- ที่นั่งสำหรับคนพิการหรือพื้นที่สำหรับจอดรถเข็นคนพิการ
- ที่จอดรถสำหรับคนพิการ
- สัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ
- ราวกั้นตกหรือฟ้กันตก
- ประตูสำหรับคนพิการ เป็นต้น

(6) การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ

การจ้างบุคคลซึ่งจดทะเบียนเป็นล่ามภาษามือต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้บริการแก่คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

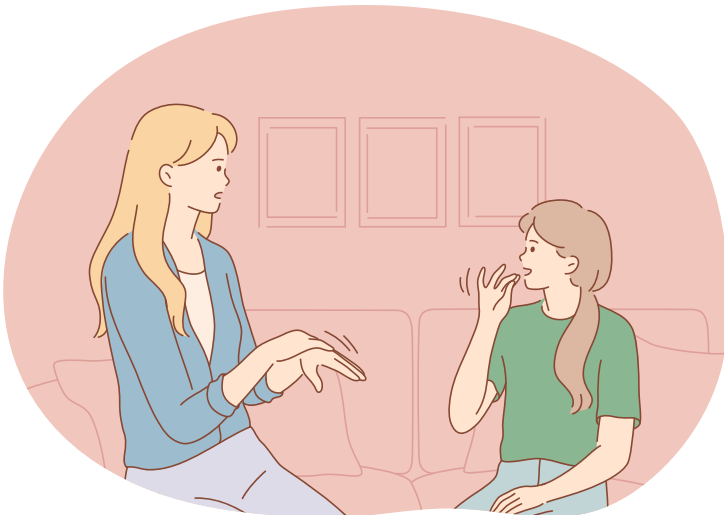
- หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีคนพิการซึ่งความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะต้องใช้บริการล่ามภาษามือเพื่อสนับสนุนหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- การจัดให้มีล่ามภาษามือในสัดส่วน 1 คน ต่อคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 20 คน

- กรณีหน่วยงานของรัฐ ให้พิจารณากำหนดวงเงินในการจัดให้มีล่ามภาษามือตามความจำเป็นและความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคนพิการ

ตัวอย่าง การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ

- หน่วยงานของรัฐจัดให้มีล่ามภาษามือเพื่อสื่อสารระหว่างพนักงานที่เป็นคนพิการทางการได้ยินกับพนักงานปกติ ซึ่งหน่วยงานมีพนักงานที่เป็นคนพิการทางการได้ยินจำนวน 20 คน และได้ทำสัญญาจ้างล่ามภาษามือ จำนวน 1 ราย เพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างทำงาน

(7) การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

การให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการโดยตรงเพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการสามารถประกอบอาชีพหรือมีรายได้

- ระยะเวลาไม่ได้กำหนด (โดยปกติระยะเวลา 1 ปี)
- มูลค่า/ปี/1 คน (พิจารณาตามความเหมาะสม)
- การดำเนินการ ให้เสนอแผนงานโครงการ วงเงินงบประมาณและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ต่อสำนักงานจัดหางานจังหวัด / สำนักงานจัดหางานกรุงเทพ

ตัวอย่าง การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

- ให้จักรเย็บผ้าแบบอัตโนมัติและอุปกรณ์ให้คนพิการเพื่อประกอบอาชีพรับตัดเย็บเสื้อผ้า
- สนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ให้คนพิการ
- ซื้อสินค้าจากคนพิการ
- สนับสนุนเครื่องมือทางการเกษตรให้ผู้ดูแลคนพิการ
- สนับสนุนเงินให้คนพิการสร้างศูนย์เพาะเลี้ยงเห็ด
- สนับสนุนหมึกพริ้นเตอร์ให้คนพิการรับจ้างพิมพ์งานเอกสาร
- สนับสนุนเงินทุนซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเปิดร้านขายกล้วยตั่ว
- หน่วยงานของรัฐจัดตั้งศูนย์เลี้ยงปลาให้คนพิการ เพื่อดำเนินธุรกิจเลี้ยงปลา เป็นต้น

3. วิธีการแจ้งการให้สิทธิ และรับสิทธิ (มาตรา 35)

1) **หน่วยงานของรัฐ** สามารถแจ้งการให้สิทธิได้ตลอดทั้งปี โดยให้แจ้ง ณ ที่ตั้งที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ คือ

- ในเขตกรุงเทพมหานครให้แจ้ง ณ สำนักจัดหางานกรุงเทพ
- ในจังหวัดอื่นให้แจ้ง ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด

2) **คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ** สามารถขอรับสิทธิ โดยให้ยื่นคำขอรับสิทธิ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

- ในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักจัดหางานกรุงเทพ
- ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด

► หลักฐานการขึ้นทะเบียนขอรับสิทธิ ตามมาตรา 35

1) หน่วยงานของรัฐ ใช้หลักฐาน ดังนี้

- (1) แบบคำขอ (กกจ. พก. 2 -1 ถึง 7)
- (2) แบบแจ้งขอใช้สิทธิตาม มาตรา 35
- (3) หนังสือแจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิ
- (4) เอกสารอื่นๆ เพิ่มเติมกรณีเจ้าหน้าที่ สำนักงานจัดหางานขอให้แสดง เพื่อประกอบการพิจารณา

2) คนพิการ/ผู้ดูแลคนพิการ ใช้หลักฐาน ดังนี้

- (1) แบบคำขอ (กกจ. พก. 1)
- (2) สำเนาบัตรประจำตัวคนพิการหรือสำเนา บัตรประจำตัวประชาชนของ ผู้ดูแลคนพิการ
- (3) รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป
- (4) เอกสารอื่นๆ เพิ่มเติมกรณีเจ้าหน้าที่ สำนักงานจัดหางานขอให้แสดง เพื่อประกอบการพิจารณา

4. การยื่นรายงานผลการจ้างงานคนพิการ

แจ้งผลการปฏิบัติตามกฎหมายและรายงานผลการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ภายในวันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี

หน่วยงานของรัฐ : ยื่นที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ยื่นที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่หน่วยงานตั้งอยู่

► เอกสารที่ต้องใช้

1) แบบรายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการ ประจำปี

2) สำเนาคำสั่งแต่งตั้ง / สำเนาสัญญาจ้าง พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวคนพิการ

3) สำเนานหนังสือแจ้งผลการให้ใช้สิทธิมาตรา 35 ที่ได้รับรองจากกรมการจัดหางานหรือสำนักงานจัดหางานพื้นที่/จังหวัด พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวคนพิการ และผู้ดูแลที่ใช้สิทธิ (ถ้ามีการใช้สิทธิแทนคนพิการ)

สแกน QR Code
เพื่อดาวน์โหลด E-Book

สแกน QR Code
เพื่อดาวน์โหลดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการจ้างงานคนพิการ

คณะผู้จัดทำ

นายพิชญะ ใหญ่แก่นทราย
นางสาววิไลพร หนูน้อม
นางสาวณัฐภา คงตะ
นางสาวพานิณี สูงสอาด
นางสาวกนิษฐา ตีละบาล
นางสาวสุภา ยืนลิบ

ผอ.กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ
ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ
นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นักพัฒนาสังคม
นักพัฒนาสังคม

สถานที่ติดต่อ

กลุ่มส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ

102/41 ถนนเศรษฐศิริ แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ : 02-106-9300 ต่อ 9330

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ติดต่อ : ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่หน่วยงานตั้งอยู่

คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการ สำหรับหน่วยงานของรัฐ

โดย : กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ธันวาคม 2564 จำนวน : 2,000 เล่ม

[illegible]

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
102/41 ถนนเศรษฐศิริ แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
www.dep.go.th

